

Prima instanță - (Judecătoria Bender) I. Țîbîrnă

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, v. Brașoveanu, A. Nogai

Î N C H E I E R E

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Luiza Gafton
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Șevcenco Nicolae
împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii mun. Bender, Procuraturii de Transport a
Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin
acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,
împotriva deciziei din 05 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost
respinse apelurile declarate de Șevcenco Nicolai și Ministerul Justiției și menținută
hotărârea din 15 noiembrie 2015 a Judecătoriei Chișinău Bender,

c o n s t a t ă :

La 16 martie 2015, Șevcenco Nicolae s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii mun. Bender,
Procuraturii de Transport a Republicii Moldova, solicitând repararea prejudiciului
material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale
procuraturii.

În motivarea cererii de chemare în judecată a reiterat că 22 iulie 2011 a fost
recunoscut bănuît în cauza penală nr.2011634011, iar în privința lui a fost aplicată
măsura preventivă, obligația de a nu părăsi țara.

La 01 septembrie 2011, i-a fost înaintată învinuirea în baza art. 361 alin. (1) Cod
penal.

Prin sentința Judecătoriei Bender din 12 ianuarie 2012, a fost achitat de comiterea
infrațiunii prevăzute de art.361 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta lui nu întrunește
elementele constitutive ale infrațiunii, iar în temeiul art.390 alin. (3) Cod penal, a fost
pe deplin reabilitat.

Sentința primei instanțe a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bender din 10
aprilie 2012, precum și prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 noiembrie 2012.

Reclamantul a invocat că din cauza acțiunilor ilegale ale organului de urmărire
penală 30 martie 2011 – 06 noiembrie 2012, pe parcursul a unui an și opt luni, i-au fost
încălcate drepturile fundamentale, fiindu-i astfel cauzat un prejudiciu atât material cât și

moral.

Prejudiciul material constă din salariul neachitat în legătură cu desfășurarea acțiunilor de urmărire penală și a examinării cauzei penale în instanțele de judecată în perioada sus menționată, și anume: luna aprilie 2011: norma de lucru - 172 ore, dintre care lucrate - 98 ore și nelucrate - 74 ore = 1110 lei; luna mai 2011: norma de lucru - 174 ore, lucrate - 149 ore și nelucrate 25 ore = 375 lei; luna august 2011: norma de lucru - 181 ore, lucrate - 144 ore și nelucrate - 37 ore = 550 lei; luna septembrie 2011: norma de lucru - 174 ore, lucrate - 158 ore și nelucrat 16 ore = 240 lei; luna octombrie 2011: norma de lucru - 172 ore, lucrate - 141 ore și nelucrate - 31 ore = 465 lei; luna noiembrie 2011: norma de lucru - 174 ore, lucrate - 152 ore și nelucrate 22 ore = 330 lei; luna ianuarie 2012: norma de lucru - 174 ore, lucrate - 116 ore și nelucrate - 58 ore = 870 lei; luna februarie 2012: norma de lucru - 167 ore, lucrate - 118 ore și nelucrate 49 ore = 735 lei; luna martie 2012: norma de lucru - 181 ore, lucrate - 81 ore și nelucrate - 100 ore = 1500 lei; luna mai 2012: norma de lucru - 181 ore, lucrate - 20 ore și nelucrate - 61 ore = 2415 lei; luna iunie 2012: norma de lucru - 172 ore, lucrate - 136 ore și nelucrate - 36 ore = 540 lei; luna iulie 2012: norma de lucru - 181 ore, lucrate - 98 ore și nelucrate - 83 ore = 1245 lei; luna august 2012: norma de lucru - 181 ore, lucrate - 134 ore și nelucrate - 47 ore = 705 lei; luna septembrie 2012: norma de lucru - 167 ore, lucrate - 145 ore și nelucrate 23 ore = 375 lei; luna octombrie 2012: norma de lucru - 181 ore, lucrate - 157 ore și nelucrate 24 ore = 360 lei; luna noiembrie 2012: norma de lucru - 174 ore, lucrate - 132 ore și nelucrate 42 ore = 630 lei.

Suma totală constituie 12445 lei.

La fel, a suportat și cheltuieli de transport în legătură cu deplasarea la organul de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești în sumă totală de 2700 lei, cheltuieli de asistență juridică conform contractelor încheiate cu avocatul, în sumă totală de 11500 lei.

Prejudiciul moral a fost cauzat de suferințele suportate în legătură cu afectarea reputației profesionale, și l-a estimat la suma de 30000 de lei.

Suma totală a prejudiciului material și moral o constituie 56645 lei, care raportată la cursul valutar al dolarului SUA din anii 2011 și 2015, în prezent este echivalentă cu suma de 90592 lei.

Reclamantul a solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției a sumei de 12445 lei cu titlu de prejudiciu material, 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, 2700 lei cu titlu de cheltuieli de transport suportate în cadrul dosarului penal, 11500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul dosarului penal, în total suma de 56645 lei. Totodată, reclamantul a indicat că suma de 56645 lei, raportată la cursul valutar al dolarului SUA din anii 2011 și 2015, în prezent este echivalentă cu suma de 90592 lei. Astfel, a solicitat încasarea sumei de 90 592 lei.

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2015 a Judecătoriei Bender, cererea de chemare în judecată depusă de Șevcenco Nicolai a fost admisă parțial.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Șevcenco Nicolae 5000 de lei cu titlu de prejudiciul moral, 3097,20 lei cu titlu de cheltuielile de judecată, în total suma de 8097,20 lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Pentru a hotărî astfel, instanța a constatat că prin tragerea ilegală la răspundere penală, reclamantului i s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar suferințele psihice provocate de o atare măsură, pot și trebuie compensate prin acordarea unor despăgubiri rezonabile, iar suma de 5000 de lei corespunde calității de echivalent bănesc echitabil pentru suferințele cauzate.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciul material instanța a reținut că este neîntemeiată. În perioada 2011-2012, rutele de tren nu au circulat din cauza absenței la lucru a salariaților. În acea perioadă practic toți angajații Căii Ferate din Moldova au avut înregistrate un anumit număr de ore nelucrate din cauza unor circumstanțe obiective legate de deplasarea trenurilor. Iar reclamantul nu a prezentat în instanță un calcul privind stabilirea modalității de calcul a normei de muncă pe ore, precum și orelor lucrate și nelucrate. Astfel, prin prisma prevederilor art. 118, 130 din Codul de procedură civilă a constatat că reclamantul nu a prezentat probe care să confirme legătura dintre numărul de ore nelucrate și necesitatea prezentării acestuia la organul de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești.

Cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate pe perioada duratei dosarului penal instanța a reținut că suma de 3000 de lei, este o sumă reală, necesară și rezonabilă, reieșind din complexitatea cauzei, numărul de ședințe de judecată desfășurate și participarea nemijlocită a apărătorului.

Cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de transport în mărime de 2700 de lei instanța a reținut că reclamantul nu a prezentat suficiente în probe în justificarea întregii sumei. A încasat doar suma de 97,20 lei, aceasta fiind demonstrată prin anexarea la materialele dosarului a patru bilete de călătorie în original pentru cursa Chișinău-Bender costul cărora este de 24,30 de lei, pentru o deplasare (4 bilete*24,30 lei).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 04 decembrie 2015, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2015 a Judecătoriei Bender, solicitând casarea hotărârii menționate și respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Șevcenco Nicolai.

La fel, și Șevcenco Nicolai nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 14 decembrie 2015, a declarat apel împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2015 a Judecătoriei Bender, solicitând modificarea hotărârii menționate și admiterea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Șevcenco Nicolai.

Prin decizia din 05 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Șevcenco Nicolai și Ministerul Justiției și a menținut hotărârea din 15 noiembrie 2015 a Judecătoriei Chișinău Bender.

La 05 ianuarie 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 05 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 17 noiembrie 2015 a Judecătoriei Bender solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor menționate supra și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Șevcenco Nicolai.

Recurentul a declarat cerere de recurs în temeiul art.432, alin.(2) lit.c) care statuează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În motivare a indicat că soluția instanțelor ierhic inferioare este neîntemeiată.

Reclamantul nu a demonstrat legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu solicitat, nu a prezentat probe veridice admisibile, pertinente și concludente care să confirme faptul prejudiciului atât material cât și moral. Încălcarea unui drept nu implică în mod obligatoriu și existența unui prejudiciu, fiind necesar de a fi stabilit prin probe veridicitatea prejudiciului.

În opinia recurentului aprecierea instanței privind evaluarea daunelor morale este subiectivă.

La acordarea prejudiciului moral instanța a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrat argumentele tuturor participanților la proces.

Atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au elucidat pe deplin circumstanțele importante pricinii, și-au bazat decizia pe fapte neprobate și declarative, în partea ce ține de constatarea faptului precum că ca consecință a cauzei penale reclamantul a avut de suportat careva suferințe fizice și psihice, frustrări și lezarea reputație personală.

Reclamantul nu a probat faptul că informația privind învinuirea sa a avut o rezonanță în societate și a avut un impact negativ asupra poziției sale sociale.

La fel susține că suma acordată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul procesului penal este nejustificată și neîntemeiată. instanța nu și-a justificat suficient soluția și nu a ținut cont de faptul că reclamantul nu a prezentat decât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 05 aprilie 2016.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Prin scrisoarea de comunicare atașată la materialele dosarului, instanța de apel a expediat copia deciziei motivate la 28 aprilie 2016, lui Șevenco Nicolai, Procuraturii de transport, Procuraturii mun. Bender, iar mențiunea faptului că decizia a fost expediată și în adresa Ministerului Justiției, lipsește (f.d.215 Vol.I).

Prin cererea depusă la 13 decembrie 2017, Ministerul Justiției a informat Judecătoria Bender că în adresa instituției nu a parvenit decizia Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2016.

Potrivit scrisorii de comunicare a Judecătoriei Anenii Noi, sediul Bender nr. 5132 din 18 decembrie 2017, Ministerul Justiției, a recepționat decizia motivată a instanței de apel abia la 21 decembrie 2017.

Cererea de recurs a fost declarată la 05 ianuarie 2018, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4)

Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Luiza Gafton

Dumitru Mardari